

vacío, una ausencia y muchas veces, por qué esconderlo, un conflicto espiritual. En este aspecto, Anna Punsoda hace referencia a lo apuntado por la filóloga Marta Segarra donde la palabra «*deseo*» apuntaría un sentido etimológico privativo como sería el «*dejar de contemplar los astros*» (*de-sideris*). Sería, por tanto, dejar de contemplar el sol y la luna del poema infantil para constatar, así, la ausencia de algo. Es bajo esta lectura donde, en efecto, el brillante ensayo de Punsoda muestra cómo el deseo resuena con la propia lujuria. Y eso, mucho me parece, alcanza tanto a hombres como a mujeres. O puede que no.....

Oriol Pérez Treviño

@Oriol 67638017

«LA LUXÚRIA» D'ANNA PUNSODA

Dimecres, 9 de desembre de 2020

Una de les sorpreses que un ha tingut amb la lectura de la potent sèrie dels *Pecats Capitals* publicada per Fragmenta Editorial ha estat l'absència, en els set assaigs, a dues importants referències de la cultura cristiana i, per tant, occidental vinculades amb els esmentats pecats. La primera d'elles ha estat la no referència a la figura de l'eremita Sant Antoni Abat (Ca 250-356) que com és conegut, després d'haver-se retirat al desert, va ser temptat per dimonis que representaven els esmentats pecats. Possiblement va ser en aquesta lluita antoniana quan va iniciar-se aquell arquetip de la «*lluita interior*» que, per a molts tèologs i figures cristianes, tots els humans estem condemnats a portar a terme. En el cas de Sant Antoni, a més, hem de sumar-hi com les manifestacions culturals no s'han pogut estar de tractar la temàtica i, així, nombroses són les representacions pictòriques (des de El Bosch fins a Salvador Dalí), però també a la literatura de la mà d'una figura com Gustave Flaubert (1821-1880)- un altre dels grans de la literatura francesa que l'any vinent n'hauré de celebrar el bicentenari del seu naixement- i les seves *Les temptacions de Sant Antoni* (1874).

Per tal de lluitar en contra dels pecats capitals, la teologia cristiana va assenyalar unes eines per combatre-hi com són l'humilitat (*humilitas*) per lluitar contra la supèrbia, la generositat (*generositas*) contra l'avarícia, la paciència (*patientia*) contra la ira, la templança (*temperantia*) contra la gola, la caritat

(*caritas*) contra l'enveja, la diligència (*diligentia*) contra la mandra i la castedat (*castitas*) contra la luxúria. Aquestes eines eren i són les set virtuts. Cap d'aquestes set virtuts, d'una manera incisiva i profunda, ha estat assanyalada pels assagistes, si bé Ponsatí-Murlà ens va parlar de la magnífica *Psicomàquia* de Prudenci que és qui va assenyalar, per primera vegada, aquestes virtuts. Desconec si això obeeix a algun criteri editorial relacionat amb el fet que, en l'imaginari de l'editor Ignasi Moreta, s'estigui gestant una nova col·lecció titulada *Virtuts Capitals*. Ho desconec.

L'articulista ha deixat la seva darrera ressenya dedicada al pecat de la luxúria perquè, possiblement, sigui el pecat que hom tingui més integrat i/o acceptat. És més. En altres espais culturals i moments històrics la pràctica de la luxúria havia estat celebrada en forma de misteris iniciàtics, orgies, bacanals o ritus. Ja fossin en honor de Bacus, Dionís o a través d'inquietants lectures esotèriques de la sexualitat per part del gnòstics, cert és que la luxúria se l'ha acabat relacionant, en un o altre moment, amb l'expressió d'una necessitat fisiològica o bàsica que, segons aquella coneguda piràmide de la teoria psicològica de Maslow, caldria associar a les necessitats de l'alimentació, del manteniment de salut, de la respiració, del descans i del sexe. A partir d'aquí, cert és que tot ha estat una espècie de «*campi qui pugui*» on tot ha valgut. I, en part, perquè s'ha confós l'advertència implícita del pecat de la «luxúria» amb la mateixa necessitat del sexe. I, possiblement, malgrat estar estretament interrelacionats no són ben bé el mateix.

Aquest és el mateix enfoc que ha decidit fer, brillantment, Anna Punsoda que des d'una perspectiva de gènere ha parlat més de sexualitat i desig sexual femenins, a través de diferents novel·les com *Jane Eyre* de Charlotte Bronte, *Fanny Hill* de John Cleland, *Aloma* i el conte «*Rom negrita*» de Mercè Rodoreda, *Fanny* de Carles Soldevila i *Carta d'una desconeguda* d'Stefan Zweig entre d'altres, que no estrictament de la luxúria. I, és clar, això ens pot portar a creure que, tanmateix, hi hagi una luxúria masculina i una luxúria femenina atesa la seva relació intrínseca amb el sexe. I prou sabem, i la mateixa Punsoda ho ratifica, la diferència pel que fa al sexe entre homes i dones. Molt em sembla que, arquetípicament, la sexualitat del home és solar i el de la dona és lunar. Dir això no significa que no hi hagi dones amb els atributs solars (brillants, radiants, lluminoses) sinó que la seva natura es relaciona amb l'astre de la nit. El cicle lunar, segons la psicologia arquetípica junguiana, es relaciona amb el mateix cicle menstrual, per la qual cosa es produeix una diferència notable entre homes i dones en tants i tans aspectes. Ni millors ni pitjors. Diferents. És aquella diferència que meravellosament apuntava en aquell poema infantil, el mallorquí Gabriel Janer i Manila (1940)....

*El sol i la lluna
es volen casar,
i han anat a veure
un rector que hi ha,
que casa els estels
de nit, vora mar.*

*El sol i la lluna
s'han enamorat.*

*El sol li regala
un capell brodat
de flors i de plomes,
i un jardí pintat.*

*El sol i la lluna
diuen que faran
festes i tiberis
quan es casaran.*

*Sabeu què remuguen
dins el cel tan gran?*

*Que el sol i la lluna
són éssers humans.*

*El sol és un príncep
que allarga les mans;
ella una pastora
vestida d'encants.*

*Les campanes toquen,
ja repicaran!
Rosaris d'estrelles
pel cel teixiran.
N'hi ha dos que s'estimen
dins l'espai tan gran.*

Sóc conscient que el feminisme m'acusarà de *masclista* per utilitzar un poema on el sol ha estat escollit amb el paper del príncep i la lluna a una seimple pastora. Ho deixarem estar perquè, quan un parla de princeses per descriure a les noies tampoc està del tot bé. Una cosa és clara. Homes i dones som diferents. I la sexualitat i el seu desig també. És per això que Punsoda no s'està de romanços i ho deixa patent en un dels fragments més contundents del llibre:

«Jo puc mullar veient follar uns orangutans, però això no vol dir que em senti excitada. El desig de les dones es troba al cervell, i és per això que no s'ha pogut inventar una Viagra femenina (perquè no és tan fàcil com dilatar els vasos sanguinis del penis). Aleshores, quan la literatura contemporània separa desigs i afectes, quan presenta les dones com éssers que veuen un cul ben fet i senten una necessitat boja d'anar-hi al darrere, el que fa és convertir-nos en homes, i dels bàsics. Si això ens servirà per accedir al poder, està per veure» (pàgs. 17-18).

A partir d'aquí, direm que Punsoda a través de diferents paradigmes i models literaris ens parla més del desig femení que no a una luxúria diguem-li «asexuada», que no és ni masculina ni femenina, per arribar a unes conclusions lúcides i intel·ligents com ho són *«pensar les tensions sexuals per protegir el feble és un deure amb la persona i la història. Fer-ho sense matar el desig és un deure amb la vida, l'art i la gràcia del món»*.

Estem al davant d'un brillant assaig sobre el desig femení que té la virtut, a més, de què agrada tant a homes i, evidentment, dones. Als primers per poder conèixer una mica més, de la mà d'una escriptora lúcida, allò que a voltes ens costa d'entendre de les dones, però també a les dones per veure en *«la Punsoda»* una de les assagistes més clarividents del nostre panorama.

No obstant, no negaré que un s'emporta una estranya sensació per no haver abordat la temàtica d'un pecat capital més enllà de la perspectiva de gènere i que, com he dit, hem integrat i acceptat d'allò més per haver-lo confós amb la necessitat del sexe i del seu desig. És en això on, al meu criteri, s'equivoca l'assagista quan afirma que *«la luxúria no és un pecat sinó un luxe en què només han pogut caure els homes durant molt segles»*. Dir això és obviar un fet que ens ha assenyalat la tradició pictòrica cristiana com és la ja esmentada associació del pecat capital amb un dimoni. I els dimonis, àngels caiguts, sembla que com els àngels tampoc tenen sexe. El dimoni associat a la luxúria és el/la terrible *Asmodeu*. I la presència d'*Asmodeu*, segons la demonologia, poc té a veure amb la possibilitat de convertir-se en una nova icona de *femme fatale*. Té a veure amb allò que explica el bíblic *Llibre de Tobit* quan Sara, filla de Ragüel, va ser posseïda pel dimoni *Asmodeu* i aquest va assassinar fins a set marits abans que poguessin consumir el matrimoni. Quan Tobies, fill de Tobit, va decidir casar-se amb Sara, tot semblava que acabaria de la mateixa manera, però va comptar amb un bon assessor, l'Arcàngel Rafael que li va donar un consell: posar sobre les brases el fetge i el cor d'un peix. La fortor va barrar el pas a *Asmodeu* que se'n va anar cames ajudeu-me cap a Egipte on va ser capturat per Rafael.

Més enllà de la història i la seva literalitat, una cosa sembla clara. La luxúria, com a pecat capital, pot associar-se amb un estat psíquic (obsessió o addicció) que pot posseir per complet a l'individu (home i dona) i portar-lo a la perdició, a la destrucció i a la seva mort. Parlar d'una obsessió o addicció és parlar, necessàriament, de la part fosca i constitutiva de la nostra psique, per la qual cosa acostuma a ser freqüent i habitual que la seva manifestació, pensem en els addictes al sexe, impliqui també un buit, una

absència i moltes vegades, per què amagar-ho, un conflicte espiritual. En aquest aspecte, Anna Punsoda fa referència a allò apuntat per la filòloga Marta Segarra on el mot «desig» apuntaria un sentit etimològic privatiu com seria el «*deixar de contemplar els astres*» (*de-sideris*). Seria, per tant, deixar de contemplar el sol i la lluna del poema infantil per constatar, així, l'absència d'alguna cosa. És sota aquesta lectura on, en efecte, el brillant assaig de Punsoda mostra com el desig ressona amb el pecat de la luxúria. I això, molt em sembla, ateny tant a homes com de dones. O potser no.....

[AVISO LEGAL](#) [PRIVACIDAD](#) [COOKIES](#) [CONTRATACIÓN](#) [CONTACTO](#)